

132.

На основу члана 12 став 5 и члан 14 став 5 Закона о здравственој заштити биља (“Службени лист РЦГ”, број 28/06), Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде донијело је

**ПРАВИЛНИК
О ФИТОСАНИТАРНИМ МЈЕРАМА ЗА ОТКРИВАЊЕ, СПРЈЕЧАВАЊЕ
ШИРЕЊА И СУЗБИЈАЊЕ ГЉИВЕ *SYNCHYTRIUM ENDOBIOTICUM* (Schilb.)
Perc., УЗРОЧНИКА РАКА КРОМПИРА**

Предмет

Члан 1

Овим правилником прописују се мјере које се предузимају за откривање, спрјечавање ширења и сузбијање гљиве *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc.; узročника рака кромпира, границе заражене парцеле и сигурносне зоне, начин обавјештавања као и услови за престанак наређених мјера.

Значење израза

Члан 2

Изрази употријебљени у овом правилнику имају сљедеће значење:

- заражена парцела (цонтаминатед плот) је парцела на којој је лабораторијском анализом земљишта или биља утврђено присуство гљиве *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc;
- сигурносна зона (safety zone) је подручје које окружује заражену парцелу, а одређује се у складу са стандардима о фитосанитарним поступцима Европске и медитеранске организације за заштиту биља (EPPO) у зависности од процјене ризика од ширења штетног организма.

Посебан надзор

Члан 3

Ради утврђивања присуства узročника рака кромпира, спроводи се посебан надзор у складу са годишњим програмом органа државне управе надлежног за послове здравствене заштите биља.

Сумња на заразу и обавјештавање

Члан 4

Ако држаоц биља, биљних производа и других објеката под надзором или било које друго лице примјети симптоме или посумња на појаву рака кромпира, дужан је да о томе одмах обавијести Фитосанитарну управу.

У случају сумње на заразу узročником рака кромпира, фитосанитами инспектор узима узорке земљишта и биља и шаље их на лабораторијску анализу.

Детерминација узročника рака кромпира утврђује се методама Европске и медитеранске организације за заштиту биља (EPPO) или Европске Уније или другим међународно признатим методама.

Одређивање граница заражене парцеле и сигурносне зоне

Члан 5

Парцела се сматра зараженом ако се на само једној биљци са парцеле пронађу симптоми узročника рака кромпира или се лабораторијском анализом узорака земљишта или биља утврди зараза узročником рака кромпира.

Пошиљка кромпира се сматра зараженом ако се на само једној кртоли кромпира пронађу симптоми узročника рака кромпира.

Фитосанитарни инспектор парцелу из става 1 овог члана означава као заражену и ставља је под посебни надзор и о томе без одлагања обавјештава Фитосанитарну управу ради одређивања границе заражене парцеле и границе сигурносне зоне.

Сигурносна зона из става 3 овог члана, мора бити довољно велика да осигура заштиту околних површина.

О појави гљиве *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc., Фитосанитарна управа обавјештава јавност преко њеб странице Фитосанитарне управе или у штампаним медијима који се дистрибуирају на цијелој територији Црне Горе.

Заражена парцела

Члан 6

У случају заразе узročником рака кромпира фитосанитарни инспектор у зависности од околности, за заражену парцелу налаже једну или више мјера:

1. уништавање односно одговарајуће поступање са кртолама и цимом кромпира на такав начин да се уништи узročник рака кромпира;

2. уништавање односно одговарајуће поступање са читавом количином кртола и циме у случају када није могуће утврдити одакле односно са ког мјеста потичу заражене кртоле и цима;

3. забрану премјештања прије извршене дезинфекције свих машина превозних средстава, складишта и њихових дјелова, или других објеката и предмета који су се користили при обради земљишта или складиштењу зараженог кромпира или су били у додиру са зараженим земљиштем;

4. чишћење и дезинфекцију машина, превозних средстава, складишта и њихових дјелова, или других објеката и предмета који су се користили при обради земљишта или складиштењу зараженог кромпира или су били у додиру са зараженим земљиштем, примјеном одговарајућих метода, које искључују могућност ширења узročника рака кромпира;

5. забрану узгоја кромпира и другог биља из фамилије Solanceae за утврђени период;

6. забрану узгоја, складиштења или премјештања било ког биља намијењеног садњи или умножавању и

7. друге мјере у циљу сузбијања и спрјечавања ширења узročника рака кромпира.

Сигурносна зона

Члан 7

У случају заразе узрочником рака кромпира фитосанитарни инспектор, зависно од околности, у сигурносној зони налаже једну или више мјера:

1. спровођење систематских истраживања у сигурносној зони (посматрање, визуелни прегледи, узорковање и др.) у циљу утврђивања присуства узрочника рака кромпира;
2. забрану производње сјеменског кромпира у сигурносној зони;
3. ограничење узгоја кромпира у сигурносној зони на узгој само оних сорти меркантилног кромпира које су отпорне на патотипове узрочника рака кромпира који су утврђени на зараженој парцели;
4. забрану премјештања прије извршене дезинфекције свих машина, превозних средстава, складишта и њихових дијелова, или других објеката и предмета за које се сумња да су се користили при обради земљишта или складиштењу зараженог кромпира или су били у додиру са зараженим земљиштем;
5. чишћење и дезинфекцију машина, превозних средстава, складишта и њихових дијелова, или других објеката и предмета за које се сумња да су се користили при обради земљишта или складиштењу зараженог кромпира или су били у додиру са зараженим земљиштем, примјеном одговарајућих метода, које искључују могућност ширења узрочника рака кромпира и
6. друге мјере уколико је потребно за сузбијање и спрјечавање ширења узрочника рака кромпира.

Отпорност сорти

Члан 8

Сорта кромпира је отпорна на одређени патотип узрочника рака кромпира ако на заразу овим узрочником реагује тако да не постоји опасност од секундарне заразе.

Отпорност сорти кромпира на одређени патотип узрочника рака кромпира утврђује се одговарајућим методама које препоручују Европска и медитеранска организација за заштиту биља (ЕРРО) или Европска Унија и другим међународно признатим методама.

О сортама кромпира, за које се методама из става 2 овог члана докаже да су отпорне на утврђене патотипове узрочника рака кромпира, сачињава се Листа отпорних сорти меркантилног кромпира који се може гајити у сигурносној зони.

У случају појаве узрочника рака кромпира, Фитосанитарна управа објављује Листу из става 3 овог члана у "Службеном листу Црне Горе".

Престанак важења мјера

Члан 9

Мјере прописане овим правилником, престају да важе када се утврди да узрочник рака кромпира није више присутан на зараженој парцели у складу са стандардима Европске и медитеранске организације за заштиту биља (ЕРРО), на основу извјештаја о спровођењу посебног надзора и записника фитосанитарног инспектора.

Узгој под контролисаним условима

Члан 10

Узрочник рака кромпира не смије се узгајати, осим уз одобрење Фитосанитарне управе, под контролисаним условима, за експерименталне, научне и селекцијске сврхе, ако се тиме не нарушава надзор над узрочником рака кромпира и ако нема опасности од његовог ширења.

Завршна одредба

Члан 11

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

Број: 11/10-0401-540/3

Подгорица, 11. март 2010. године

Министар,
мр **Милутин Симовић**, с.р.